

Minnesanteckningar landsbygdsråd

8 februari 2019 Kl. 08:30-12:00

First Hotel Kramm

Deltagare: Ingrid Eriksson (Lugnvik), Gun Larsson (Bjärtrå), Lars Sjödin (Ytterlännäs), Kristina Sundbaum (Nora), Tommy Bergkvist (Nora), Bengt Nordlöf (Skog), Ernst Thurdin (Nordingrå), Leif Svanholm (Ullånger), Ida Stafrin (oppositionsråd), Andreas Gylling (samhällsavdelningen), Anders Bosenius (samhällsavdelningen), Jan Sahlén (kommunalråd), Mari Mella (Nordingrå), Alexandra Brinksma (miljö/byggavdelningen), Annamaria Berglund (tekniska avdelningen), Jasenko Omanovic (riksdagen), Jalal Alkilani (praktikant), Caroline Åkerlund (Skog), Hans-Erik Näslund (Vibyggerå)

Deltog ej: Örjan Löf (Nordingrå), Eva Yrjas (Styrnäs), Michael Steger (Ytterlännäs), Birgitta Viberg (Vibyggerå), Torbjörn Pettersson (Gudmundrå), Lars Näsholm (Styrnäs),

1. Välkommen

Jan Sahlén hälsade välkommen och mötes inleddes med presentationsrunda.

2. Summering av föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna från föregående möte gicks igenom och de punkter som följdes upp var:

- Skrotbilar – Vid förra mötet på Nordvikskolan framfördes tankar om att landsbygdsrådet borde ha 2-3 fokusfrågor per år där utrymme ges till djupare diskussion och dessa görs klara innan man fortsätter. Diskussionen om skrotbilar är en fokusfråga och återkommer i agendan för mötet.

För att lyfta olika perspektiv på frågan har Alexandra Brinksma (miljö- och byggavdelningen), Jasenko Omanovic (riksdagen) och Emil Källström (riksdagen) bjudits in till mötet. Emil skulle delta men fick förhinder p.g.a. ett möte gällande regeringsöverenskommelsen (januariavtalet).

- Storsjöbadet toaletter- Vid landsbygdsrådets möte i september lyfte Skog frågan om möjligheterna till medel för renovering av toaletterna vid Storsjöbadet. Medel finns nu via de före detta "tätortspengarna". Representanter från Skog och Kramfors kommer att träffas efter landsbygdsrådets möte för att diskutera frågan vidare.

- Återvinningscentral Ullånger – återkommer i agendan för mötet. För att ge mer information har Annamaria Berglund (tekniska avdelningen, enhetshetschef avfall och återvinning) bjudits in till mötet.

3. Nytt i bygden

- Ullånger

Frågan om bostad- och tomtbrist är fortfarande aktuellt.

- Vibyggerå

Även i Vibyggerå är avsaknaden av bostäder en aktuell fråga.

Skuleberget är ett intressant och viktigt besöksmål i Höga kusten. Runt berget finns flera aktörer där entreprenören för Skule Naturscen har ambitionen att utveckla området till "Norrlands Dalhalla".

En utmaning är linbanan på Skuleberget, vilken behöver åtgärdas på kort och lång sikt. Förs diskussioner mellan flera aktörer hur frågan kan lösas. Finns planer på en förstudie.

Det finns ett intresse att utveckla hamnområdet i Docksta från föreningar, företag och privatpersoner. För att få en tydligare bild av behov och problem samt tänkbara lösningar har Kramfors kommun sökt en förstudie via Leader Höga Kusten, vilken har blivit beviljad.

Den 10 maj organiserar Hela Sverige ska leva Västernorrland en bussresa till Medelpad, vilken är kostnadsfri. Den 6 april är det årsmöte och då ska bland annat årets bygd/by utses.

- Skog

Storsjöbadet är välbesökt och det är positivt att det finns medel för renoveringen av toaletterna. Simbassängen i Höga Kusten skolan är fortsatt stängd och det är svårt att få information om vad som händer. Senaste är den ska öppna under vecka 11.

- Nora

Fortsätter att arbeta med markfrågan för utescenen i Lövvik.

- Bjärträ

I Lugnvik är byavakten på gång och det finns också liknande planer i Ullånger.

Den nya styrelsen för Bjärtrå byalag fungerar bra. Görs flera aktiviteter i KomBis, exempelvis yoga. Om en vecka är det premiär för en minirevy.

- Styrnäs

Inget nytt inför dagens möte.

- Ytterlännäs

Simhallen är stängd på grund av ett pumpfel och reservdelar är beställda.

Finns en oro för Ytterlännässkolan (högstadiet). En fråga som har aktualiserats genom Kramfors kommuns medborgardialog om framtidens förskola och skola. I Bollstabruk finns en planeringsgrupp, ett möte är planerat under februari och det finns också idéer på skrivelser till Kramfors kommun.

Servicebutiken Time i Nyland har fått en ny ägare som har köpt fastigheten och inventarierna. Tar i mars över bland annat bensinförsäljning och biltvätt.

Servicebutiken på plats kommer inte att vara öppen utan det som kräver manuell hantering t.ex. paketutlämning flyttar till Nylands Trä.

- Nordingrå

Julmarknaden i Bönhamn har gått bra och går runt. Inget nytt om seniorboendet men ser bra ut så här långt.

- Reflektioner från Jan Sahlen – frågor lyfta framöver:

- Hur skapar vi tillsammans attraktivare boendemöjligheter i Kramfors kommun? Just nu byggs det lägenheter i Kramfors stad men hur får vi detta att hända på fler platser i Kramfors kommun?
- Bygdemedel vindkraft. Hur ser vi på dessa frågor? Hur hanterar vi dessa medel framöver? Hur kan pengarna bäst användas för att skapa lokal utveckling?
- Byavakt, Kramfors kommun börjar få önskemål om bidrag till byavakter, vilket är en polisiär fråga. Hur ser vi på dessa frågor? Hur hanterar vi detta framöver?

4. Återvinningscentral Höga kusten

I Kramfors kommuns avfallsplan från 2015 finns ett mål om att etablera i en återvinningscentral i Höga kusten. En etablering som ger förbättrad service till alla som är fast boende och/eller äger ett fritidshus i kommunen. En ny återvinningscentral är betydelsefull för att skapa ett mer hållbart samhälle.

I dagsläget finns det en avfallsanläggning i kommunen, Högberget. Högberget är en större anläggning där exempelvis förorenade jordmassor kan mellanlagras in de körs vidare till andra anläggningar.

Är viktigt att skilja på en återvinningscentral och en återvinningsstation där den senare finns i till exempel i ett samhälle för att kunna lämna plast- och pappersförpackningar, tidningar, konservburkar och glas. En återvinningsstation är obemannad och har en annan huvudman än Kramfors kommun. Dock är syftet detsamma, ett mer hållbart samhälle.

I analysen inför etableringen av återvinningscentral Höga kusten vägdes också mobila lösningar in som alternativ. Valet blev en fast återvinningscentral och tanken från början var att placera den i närhet till lokalen Centrum i Ullånger. Efter dialog och inkomna synpunkter kom återvinningscentralen att omlokaliseras till den plats som är aktuell idag, Rödviken före detta Nordingrå Trä.

Det finns en framtagen skiss för återvinningscentralen där samma typ av grovavfall kan lämnas som på Högberget. Eftersom allt insamlat avfall ska transporteras bort måste det även finnas plats för rangering av containrar. Hela anläggningen ska vara inhägnad. Tanken är att det ska finnas en återbrukscontainer för att lämna material som kan tas om hand av en second hand butik.

Målsättningen är anläggningen ska vara öppen 1-2 gånger i veckan. För att öka tillgängligheten övervägs möjligheten till ett så kallat "Grönt kort". Detta innebär hen kan lämna avfall utanför anläggningens ordinarie öppettider. Hen får då gå en utbildning. Kan därefter visa sitt körkort/app vid grinden och själv sortera sitt avfall.

Byggstart för återvinningscentral Höga kusten är beräknad till hösten 2019.

Annamarias bildspel bifogas med minnesanteckningarna.

Inspel/diskussion:

- Finns planer på att börja sortera matavfall i Kramfors kommun.
- Finns tankar på att ordna en kurs i återvinning för invånare i Kramfors kommun.
- Viktigt att det hålls rent runt återvinningscentralen, handlar om varumärket Höga kusten.
- Tänk på vindfaktorn, kan finnas en risk att blir skräpigt runt återvinningscentralen om vinden inte vägs in.

- Om hen själv får sortera sitt avfall utanför ordinarie öppettider – hur stor är risken att någon missköter sig? Handlar om en möjlighet som bygger på tillit. Risken att någon missbrukar möjligheten bedöms som mycket liten. Skulle detta mot förmodan inträffa kan tillgången att nyttja anläggningen utanför ordinarie öppettider tas tillbaka.
- För att öka säkerheten kommer anläggningen att belysas och det kommer också att finnas kameror.
- Ska vara lätt att göra rätt (lämning av avfall)

5. Skrotbilar

Frågan om skrotbilar har diskuterats vid tidigare landsbygdsråd och är en av de fokusfrågor som kommer att lyftas under året i rådet. Handlar om att lösa ett "landsbygdsproblem" där modellen för hur vi hanterar en bil från "vaggan till graven" behöver lyftas till riksnivå. Det kräver att det finns ett förhållningssätt/system som fungerar från nationell till lokal nivå.

För att lyfta frågan till nationell nivå var två ledamöter från riksdagen inbjudna till mötet.

Information från Alexandra Brinksma (miljö- och byggavdelningen):

Tekniska avdelningen (Kramfors kommun), Trafikverket, och polisen får flytta eller omhänderta fordon enligt lagen om flyttning av fordon i vissa fall. Miljö- och byggavdelningen (Kramfors kommun) enligt Miljöbalken och Plan och bygglagen (PBL)

Trafikverket fattar beslut om flyttning av övergivna fordon på deras vägar, när de står inom vägområdet (3-4,5 meter från vägkant). Polisen om fordonen utgör en trafikfara.

Tekniska enheten fattar beslut om flyttning av övergivna fordon inom följande områden:

- Kommunala fastigheter och vägar inom vägområdet.
- Enskilda vägar om kommunen är skötselansvarig.
- Kan hjälpa privata fastighetsägare och kommunala bolag.

Tekniska avdelningen kontaktar fordonsägaren om den inte tar sitt ansvar. Av de klagomål som miljö- och byggförvaltningen får in hänvisas det mesta till Tekniska avdelningen.

Miljö- och byggförvaltningen får bara förelägga om omhändertagande av fordon enligt miljöbalken om fordonet är ett avfall. Enligt Tekniska har ett fordon i princip alltid ett värde och är därmed inte ett avfall. Ådalens bildemontering tar alla fordon oberoende av skick.

Uttjänt bil: en personbil, buss eller lastbil vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram och som är avfall.

När räknas en bil som avfall:

Finns ingen exakt beskrivning. Men man kan gå efter om det är sönderslaget, om det saknas väsentliga delar, om det i registerutdraget från transportstyrelsen framgår att det är många brister vid senaste kontrollbesiktningen, att det är körförbud sedan några år etcetera.

Det kan vara avgörande hur länge det varit körförbud på bilen samt hur länge bilen stått på samma plats. För de föremål som inte är avfall finns det inte annan laglig grund enligt Miljöbalken än att föremålen i fråga på något sätt kan anses medföra fara och/eller olägenhet för människors hälsa eller miljön och därför måste flyttas från den aktuella platsen.

I Miljöbalken finns ett allmänt förbud mot nedskräpning och anger att ingen får skräpa ned utomhus på en plats som allmänheten har tillträde eller insyn till.

När räknas en bil som ett fordonsvrak:

Ett fordonsvrak är definitionsmässigt något som är övergivet, i dåligt skick samt har ringa värde, medan en skrotbil är en uttjänt bil vars totalvikt inte överstiger 3 500 kg och som är avfall.

Fordon som har lämnats på privat mark:

Ett registrerat fordon får flyttas om det varit parkerat på annans mark under minst sju dygn i följd efter det att markägaren underrättat fordonets ägare om att det inte får vara parkerat på platsen.

Kan fordonets ägare inte anträffas får fordonet flyttas om det varit uppställt under minst en månad i följd efter det att markägaren påbörjat försök att underrätta fordonsägaren.

För fordonsvrak behövs ingen begäran.

Kostnaden för flytten ska tas av fordonsägaren, går inte det kan fastighetsägaren tvingas ta kostnaden.

Det finns tillfällen då flyttning av fordon är så angeläget från samhällelig synpunkt (miljö eller trafiksäkerhetssynpunkt) att flyttningskostnaden får bäras av stat eller kommun.

Om fastighetsägaren inte vill göra något och fordonsägaren inte flyttar sina bilar, har Miljö- och byggavdelningen ingen rätt att flytta på dem. Bara om de blir avfall exempelvis på grund av vandalisering eller om det blir en akut fara för miljön.

Antal fordon på en tomt:

Oavsett antalet bilar ska en fastighetsägare ha plats för dem. Att ställa upp dem på gräsmattan är inte ok.

På en fastighet som det endast finns ett eller två enbostadshus eller ett tvåbostadshus krävs det inte bygglov för en parkeringsplats om parkeringsplatsen uteslutande är avsedd för fastighetens behov.

Bedömningen om rimligt antal fordon på en tomt påverkas om det ligger inom detaljplan/sammanhållen bebyggelse eller utanför. Beror på att planerade områden har tydligare regleringar, relationen mellan plats/yta för bilarna samt närliggande miljö och typ av bebyggelse, exempelvis industrifastighet. Det handlar också om prioriteringar som görs på olika nivåer i samhället.

Exempel på ärendegång:

Ett brev/mail om en bil kommer in till Miljö- och byggavdelningen, kontakt tas med fastighetsägaren, personal från Miljö- och byggavdelningen besöker platsen, beslut tas hur bilen ska hanteras.

Övrigt:

Kramfors kommun har ett allmänt ansvar för uppstädning.

I Lugnvik är skrotbilar ett problem och stör bilden av samhället. Är inom detaljplan och upplevelsen lokalt är att ingen känner ansvar för att lösa problemet. Miljö och byggavdelningen ska träffa Tomas Braxenholm (Tekniska avdelningen). Tomas har hand om flytt av bilar inom kommunen.

År 2017 flyttade Kramfors kommun 55 bilar, år 2018 flyttades 110 bilar och hittills under 2019 har kommunen flyttat 10 stycken bilar.

Under Alexandras presentation visades exempel fastigheter med många "skrotbilar" i Kramfors kommun. Utifrån bilderna fördes en diskussion om skillnaden mellan fordonsvrak och när en bil kan räknas som avfall.

Kramfors kommun har haft ett ärende som har prövats i domstol där kommunens ansågs ha fel i sin bedömning – utslaget från domstolen var att tomten inte ett kunde anses som ovårdad på grund av begränsad insyn.

Alexandras bildspel bifogas med minnesanteckningarna.

Presentation från Anders Bosenius (näringsliv- och utvecklingsenheten):

I stora delar av Sverige finns samma problem som i Kramfors kommun när det gäller skrotbilar. Skillnaden är stor mellan antalet nyregistrerade bilar och antalet skrotade bilar i Sverige som är betydligt mindre per år. Om man räknar på folkmängd borde antalet nyregistrerade i Kramfors kommun vara dubbelt så många räknat om samma jämförelse sker med hur det ser ut i Stockholms län.

Kostnaden för att ta hand om "skrotbilar" ökar för Kramfors kommun och Trafikverket.

Den modell som ska uppmuntra att lämna in bilen till skrotning fungerar inte idag. Handlar om att ta fram åtgärder och lösningar som gör modellen gynnsam. Hur mäter vi eller hur värderar vi upplevelsen av ett skräpigt område?

Idéer kring modeller för lösa problemet:

- Skrotbilspremie (togs bort år 2007)
- Nybilsaccis (har dock förändrats över tid)

Anders bildspel bifogas med minnesanteckningarna

Jasenko Omanovic:

Jasenko Omanovic sitter i riksdagens Trafikutskottet och ska också behandla två motioner som handlar om "skrotbilar" inom Socialdemokraterna.

Både försäljning och import ökar, därför blir det fler bilar. Behövs incitament för ägaren att återvinna bilen.

I vissa regioner i Sverige betalar företag för att åka ut och hämta bilar.

Pågår en utredning om s.k. "målvakter" kopplade till frågan om "skrotbilar". Utredningen ska bli klar under våren 2019.

I Sverige finns det en förordning om (ett utvidgat) producentansvar för bilar. För mer information:

<http://www.bilsweden.se/miljo-sakerhet/atervinning>

Förordning (2018:1594) om bidrag till kommuner för kostnader för flyttning, uppställning och skrotning av vissa fordon. Började gälla i november 2018 och möjliggör för en kommun få bidrag för flytt av vissa fordon. Kan ansöka om ersättning upp till 5000 kr. per bil.

Jasenko vill gärna få återkoppling på förordningen. Hur fungerar den? Vad kan göras annorlunda? Hur komplettera lagstiftningen?

Jasenko fortsätter att driva frågan i riksdagen om skrotbilar.

Inspel/Diskussion :

- Kartläggning av passager och/eller turiststråk i Kramfors kommun, försöker att prioritera detta.
- Inte turismen utan ortsbefolkningens upplevelse borde vara i fokus.
- Vrakbilar kan vara en del av en svart ekonomi.
- Många myndigheter är ett problem och en utmaning.
- Enligt plan- och bygglagen kan fordon forslas bort på ovårdade fastigheter. Inte tillämpligt på upplag av bilar. Kan dömas ut vite om bil eller bilar inte åtgärdas – inte alltid det finns tillgångar hos fordonsägaren för att kunna betala ett vite.
- Skrotbilar är en landsbygdsutvecklingsfråga.

Förslag på lösningar:

- Höja registreringsavgiften för bilar.
- Ett pantsystem för bilar vid nyköp.
- Få lösningar och möjligheter samt verktyg att agera utifrån Sveriges lagstiftning. Nuvarande lagstiftning är tandlös.
- Kartlägga och hitta lösningar till varför personer är beroende av skrotbilar. Fler utskott än Trafikutskottet behöver engageras. Handlar om både sociala och juridiska frågor.
- Bjuda in Trafikutskottet till Kramfors kommun – Vad ser vi? – Hur kan vi lösa problemet? Kan i detta sammanhang även lyfta utvecklingsfrågor och positiva saker som händer i Kramfors kommun.

6. Övriga frågor

- I tidningen Motor (Karin Wimarck) finns en artikel om att man kan åka till Höga kusten från Stockholm och komma tillbaka. Handlar om elbilar och laddstolpar.

Svar: I länet pågår projektet "Stolpe in för Stad och Land Mellersta Norrland", vars syfte är att underlätta övergången till en fossilfri transportsektor. Projektperiod 1 augusti till den 30 november 2021. Några av projektet delfinansiärer är Region Västernorrland, Länsstyrelsen Västernorrland, Kramfors kommun, Sollefteå kommun och Härnösands Energi & Miljö AB (Hemab).

I Kramfors kommun finns det i nuläget ett fåtal laddstolpar men fler är under planering, exempelvis Nordingrå-Vallen (macken), Bollstahallen, Ullånger (pendlarparkering), Kramfors resecentrum och hotell Kramm.

- Vattenfrågan i Nora, borrhål och ledning – vad händer?

Svar: Frågan har lyfts vid ett tidigare landsbygdsråd (dec 2017). Tanken var då att långsiktigt lösa vattenförsörjningen i Torrom genom att dra en ledning från Bålsjö hösten 2018 eller våren 2019.

Vattnet räcker till nu när det har blivit färre brukare av vattnen. Därför senareläggs investeringen av ledningen från Bålsjö. Ny planerad byggstart 2019 eller 2020 om inte förutsättningarna ändras inom kort. Kan även bli senare byggstart.

- Pågår en medborgardialog om framtiden förskola och skola. Hur kommer resultatet av dialogen att redovisas?

Svar: Samhällsavdelningen tar kontakt med Bildningsförvaltningen. Är en fråga som kan tas upp vid nästa möte med landsbygdsrådet.

- Boende, finns kommuner som har gjort inventeringar av tomma hus och kollat upp vem som är ägare. Husen kan läggas i ett register och användas till företag och inflyttning.

Svar: Finns en lista över tomma hus/lägenheter samt vem/vilka som fastighetsägare. Listan har bland annat ett värde inför den kommande utbyggnaden av vindkraft. Kommer att behövas boenden under byggfasen av vindkraftsparkerna.

- Landsbygdsrådet roll, kan det fungera exempelvis som remissinstans? En fråga som hör samman med landsbygdsrådets konstruktion/organisation och mandat i olika frågor.

Svar: En diskussion om hur landsbygdsrådet och dess möten kan utvecklas påbörjades på mötet som hölls i Nordviksskolan under december 2018. Vid denna kom exempelvis förslaget om att lyfta olika fokusområden vid landsbygdsrådets möten, vilket nu har skett. Finns skäl att stanna upp och reflektera runt landsbygdsrådet och dess utvecklingsmöjligheter. En fråga som kan lyftas vid något av landsbygdsrådets kommande möten under 2019.

7. Nästa möte

Nästa möte i Landsbygdsrådet blir den 25 april, kl. 08:30-13:00. Plats är inte bestämd.

8. Mötets avslutande

Jan Sahlén tackade för ett bra möte och avslutade mötet.